

EUROPESE KAMER STRAFRECHT

NIEUWSBRIEF

Juni 2015

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Europese Kamer Strafrecht van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijks selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan. Neem voor vragen of opmerkingen contact op met de EKS via europesekamerstrafrecht@rechtspraak.nl².

Heeft u deze Nieuwsbrief doorgestuurd gekregen en wilt u hem rechtstreeks van de EKS ontvangen: [klik hier](#).

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [Artikel 3 EVRM, uitlevering en het risico op een onmenselijke behandeling in Marokko](#)
- [Uitlevering: advocaten als getuigen](#)
- [Terugkeerrichtlijn: termijn vrijwillig vertrek en gevaar openbare orde](#)
- [Artikel 6 EVRM, horen van getuige, niet ter terechtzitting afgelegde belastende verklaring](#)
- [Artikel 5 en 6 EVRM, termijnoverschrijding, zonder geldige titel in hechtenis](#)
- [Handvest Grondrechten EU: toepasselijkheid bij strafrechtelijke ontneming kiesrecht Europees Parlement](#)

ARTIKEL 3 EVRM, UITLEVERING EN HET RISICO OP EEN ONMENSELIJKE BEHANDELING IN MAROKKO

EHRM 2 juni 2015, nr. 26417/10, (Ouabour t. België)

[Uitspraak](#)

Trefwoorden: uitlevering, artikel 3 EVRM, reëel risico op onmenselijke behandeling, terroristische misdrijven

De zaak betreft een verzoek tot uitlevering aan Marokko, waar de klager wordt verdacht van onder meer het plegen van terroristische misdrijven.

Klager stelt zich bij het Hof op het standpunt dat wanneer hij uitgeleverd zou worden aan Marokko, er een reëel risico is dat hij in Marokko wordt onderworpen aan een behandeling of bestraffing als bedoeld in artikel 3 EVRM. Het Hof verwijst naar de zaak [El Haski](#) waar het Hof vaststelde dat gezien de informatie uit diverse, objectieve en betrouwbare bronnen, er destijds een “reëel risico” bestond dat de in die zaak relevante verklaring van terrorisme verdachte personen in Marokko waren verkregen door middel van handelingen in strijd met artikel 3 EVRM. Uit rapporten van onder meer de Verenigde Naties blijkt dat de situatie aangaande mensenrechten in Marokko in de jaren daarna weinig zijn veranderd. Het Hof oordeelt dan ook dat de situatie in Marokko op het gebied van respect voor mensenrechten in het kader van de strijd tegen terrorisme niet gunstig is geëvolueerd en dat het gebruik van de praktijken in strijd met artikel 3 ERVM in deze context een hardnekkig probleem is in Marokko. De klager wordt ook niet slechts in abstracto aan het risico van een overtreding van artikel 3 EVRM blootgesteld, maar behoort zelf tot de categorie van personen op wie dergelijke praktijken worden toegepast, gezien het feit dat de officier van justitie in Marokko verzocht heeft om uitlevering voor onder meer het plegen van terroristische misdrijven. Het Hof wijst er hierbij ook op dat het niet heeft kunnen vaststellen dat de Belgische autoriteiten via de diplomatieke weg garanties hebben gekregen van de Marokkaanse autoriteiten dat de klager niet zou worden blootgesteld aan een onmenselijke en vernederende behandeling na zijn uitlevering. Het Hof is daarom niet overtuigd door de analyse van de Belgische regering dat de vrees van klager voor een schending van artikel 3 EVRM ongegrond is. Het Hof oordeelt dat een uitlevering van klager aan Marokko een schending zou betekenen van artikel 3 EVRM.

UITLEVERING: HOREN VAN ADVOCATEN ALS GETUIGEN

Hoge Raad, 9 juni 2015, ECLI:NL:HR:2015:1497

[Uitspraak](#)

Trefwoorden: horen van advocaten als getuigen, uitlevering, onvoldoende belang bij cassatieberoep, artikel 80a RO

De onderhavige zaak betreft een beroep in cassatie tegen een uitspraak van de rechtbank op een verzoek tot uitlevering. Het middel van de opgeëiste persoon klaagt over de afwijzing door de rechtbank van het verzoek om twee advocaten in de (Georgische) strafzaken van de opgeëiste persoon als getuigen te horen. De Hoge Raad oordeelt ten aanzien van dit middel dat, zoals bepaald in [HR 26 maart 2013 ECLI:NL:HR:2013:BZ5399](#), het horen van een advocaat die op de terechtzitting hetzij de verdachte als raadsman bijstaat, hetzij hem vertegenwoordigt, hetzij hem als gemachtigde

¹ Eerdere afleveringen van de nieuwsbrief kunt u raadplegen op:

<http://applicaties.rechtspraak.minjus.nl/wiki/Paginas/Europees%20strafrecht.aspx>.

verdedigt, niet past in het Nederlandse stelsel van strafvordering. Echter, de advocaat die de opgeëiste persoon bijstaat of heeft bijgestaan in een strafzaak die tot het uitleveringsverzoek heeft geleid, is in een uitleveringsprocedure als de onderhavige niet zonder meer aan te merken als advocaat die ‘op de terechtzitting’ hetzij de opgeëiste persoon als raadsman bijstaat, hetzij hem vertegenwoordigt. Voor zover het middel hierover klaagt, is het dus terecht voorgesteld. Het middel hoeft echter vanwege het volgende niet tot cassatie te leiden. Zoals de Hoge Raad oordeelde in [HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1496](#), concentreert de toetsing aan artikel 80a RO bij de beoordeling van de afwijzing van een verzoek tot het oproepen van getuigen zich op de vraag of de beslissing van de feitenrechter ten aanzien van het al dan niet horen of doen oproepen van getuigen begrijpelijk is. De Hoge Raad acht de beslissing van de feitenrechter in het onderhavige geval begrijpelijk, wegens de redenen uiteengezet in de [conclusie van de A-G](#). De A-G geeft in zijn conclusie aan dat de rechtbank het verzoek tot het horen van de advocaten alleen had kunnen afwijzen, zij het op andere gronden dan waarop de rechtbank haar oordeel heeft gebaseerd. Voor de beoordeling van het verzoek is volgens de A-G op grond van artikel 26, vierde lid Uw, jo. artikel 26, eerste lid Uw, beslissend of het horen van de getuigen noodzakelijk is. Voor alle drie de onderwerpen waarover de verdediging vragen had willen stellen aan de twee advocaten was het horen van de advocaten echter niet noodzakelijk. De vragen over het eerste onderwerp, de onschuldsexceptie, zou een diepgaand onderzoek naar de bewijswaarde van de diverse getuigenverklaringen verlangen, wat de bevoegdheid van de uitleveringsrechter volgens de A-G verre zou overstijgen. Bovendien zou, in tegenstelling tot wat de verdediging beweert, de uit de jurisprudentie omtrent de onschuldsexceptie bekende ‘kennelijke misslag’ niet (zonder diepgaand onderzoek) gelijk te stellen zijn met de beweerdelijk gefabriceerde beschuldigingen. Aangaande het tweede onderwerp, betreffende de Georgische procedurele aspecten in de respectievelijke strafzaken, meent de A-G dat het verzoek te mager is onderbouwd om de noodzaak van het verhoor te bewerkstelligen. Zo heeft de verdediging niet onderbouwd over welke procedurele aspecten de advocaten kunnen verklaren. Omtrent het derde onderwerp, de politieke context waarin de uitleveringsexceptie dient te worden gepositioneerd, geeft de A-G aan dat het geven van een oordeel over de beweerdelijke dreigende schendingen van mensenrechten in beginsel voorbijgaat aan de bevoegdheidsverdeling tussen de uitleveringsrechter en de minister van Veiligheid en Justitie. De uitzonderingen hierop doen zich in het huidige geval niet voor. Kortom, zowel de A-G als de Hoge Raad concluderen dat het oordeel van de Rechtbank tot afwijzing van het horen van de advocaten niet onbegrijpelijk is en dat de middelen niet tot cassatie kunnen leiden. De Hoge Raad verwerpt het beroep.

TERUGKEERRICHTLIJN: TERMIJN VRIJWILLIG VERTREK EN GEVAAR VOOR OPENBARE ORDE

Hof van Justitie, 11 juni 2015, C-554/13 (Zh. en O.)

[Uitspraak](#)

Trefwoorden: derdelander, gevaar voor openbare orde, artikel 7 lid 4 terugkeerrichtlijn, termijn vrijwillig vertrek
Het Hof doet uitspraak over het verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Raad van State betreffende de uitleg van artikel 7 lid 4 van de terugkeerrichtlijn ([richtlijn 2008/115/EG](#)). Aanleiding voor de prejudiciële vragen vormt een tweetal zaken waarin een derdelander wordt verdacht van of veroordeeld is voor een misdrijf gepleegd in Nederland en waarin vervolgens op grond van artikel 7 lid 4 terugkeerrichtlijn geen termijn voor vrijwillig vertrek is toegekend, omdat de verdachte of veroordeelde volgens de Staatssecretaris een gevaar voor de openbare orde in de zin van dit artikel vormde. In beide zaken is de betrokken persoon tegen dit besluit in beroep gegaan.

Het Hof beantwoordt de eerste vraag door te oordelen dat artikel 7 lid 4 van de terugkeerrichtlijn in die zin moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale praktijk volgens welke een illegaal op het grondgebied van een lidstaat verblijvende derdelander wordt geacht een gevaar voor de openbare orde te vormen in de zin van die bepaling, louter omdat hij wordt verdacht van het plegen van een naar nationaal recht als misdrijf strafbaar gesteld feit of daarvoor strafrechtelijk is veroordeeld.

Op de tweede vraag antwoordt het Hof door te oordelen dat in het geval van een dergelijke derdelander andere gegevens, zoals de aard en de ernst van dat feit, het tijdsverloop sinds dat feit werd gepleegd en de omstandigheid dat die derdelander het grondgebied van die lidstaat aan het verlaten was toen hij door de nationale autoriteiten werd aangehouden, van belang kunnen zijn bij de beoordeling of die derdelander een gevaar voor de openbare orde vormt in de zin van artikel 7 lid 4 terugkeerrichtlijn. Ook omstandigheden die betrekking hebben op de gegrondheid van de verdenking en die dus kunnen verduidelijken of de derdelander een gevaar voor de openbare orde vormde, zijn relevant. In antwoord op de derde vraag oordeelt het Hof dat genoemd artikel zo moet worden uitgelegd dat voor gebruikmaking van de bij deze bepaling geboden mogelijkheid om geen termijn voor vrijwillig vertrek toe te kennen wanneer de derdelander een gevaar voor de openbare orde vormt, de gegevens die reeds zijn onderzocht om vast te stellen dat dit gevaar bestaat, niet opnieuw hoeven te worden onderzocht. Een lidstaat mag echter niet automatisch afzien van het toekennen van een vertrektermijn. Elke regeling of praktijk van de lidstaat ter zake moet waarborgen dat per geval wordt nagegaan of het niet toekennen van een termijn voor vrijwillig vertrek verenigbaar is met de grondrechten van die derdelander.

Strafrechtelijk gezien is dit arrest mogelijk relevant voor de vraag of de terugkeerprocedure is doorlopen en dus de vraag of een onvoorwaardelijke gevangenisstraf mag worden opgelegd voor het handelen in strijd met artikel 197 Sr, aangezien de vertrektermijn onderdeel van de terugkeerprocedure vormt. Wellicht kan het arrest ook als inspiratiebron dienen in gevallen waarin de geldigheidstermijn van vijf jaren van het inreisverbod is verstreken en waarin dus moet worden onderzocht of de derdelander “een ernstige bedreiging vormt voor de openbare orde”.

ARTIKEL 6 EVRM, HOREN VAN GETUIGE, NIET TER TERECHTZITTING AFGELEGDE BELASTENDE VERKLARING

Hoge Raad, 23 juni 2015, ECLI:NL:HR:2015:1709

[Uitspraak](#)

Trefwoorden: (doen) horen van getuigen, niet ter terechtzitting afgelegde belastende verklaring als bewijs, artikel 6 EVRM

In deze zaak heeft het hof het proces-verbaal inhoudende een niet ter terechtzitting afgelegde, de verdachte belastende verklaring voor het bewijs gebezigd, zonder dat de verdediging de gelegenheid heeft gehad om degene die de verklaring heeft afgelegd als getuige te (doen) ondervragen. Voor het door de verdachte betwiste onderdeel van de belastende verklaring is geen steun te vinden in de andere door het hof gebezigde bewijsmiddelen. De Hoge Raad herhaalt relevante overwegingen uit [ECLI:NL:HR:2013:BX5539](#) door te oordelen dat het gebruik voor het bewijs van een proces-verbaal inhoudende een niet ter terechtzitting afgelegde, de verdachte belastende verklaring niet onverenigbaar is met artikel 6, eerste lid en derde lid aanhef en onder d, EVRM, indien de verdediging de gelegenheid heeft gehad om een dergelijke verklaring op haar betrouwbaarheid te toetsen en aan te vechten door de verklarende persoon als getuige te (doen) ondervragen. Het gebruik van die verklaring is ook niet ongeoorloofd indien de gelegenheid tot ondervraging heeft ontbroken, maar die verklaring in belangrijke mate steun vindt in andere bewijsmiddelen. Dit steunbewijs zal dan betrekking moeten hebben op die onderdelen van de hem belastende verklaring die de verdachte betwist. Het voorgaande brengt volgens de Hoge Raad mee dat het hof in strijd met artikel 6, eerste lid en derde lid aanhef en onder d, EVRM heeft gehandeld door het hiervoor bedoelde proces-verbaal voor het bewijs te bezigen. De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak.

ARTIKEL 5 EN 6 EVRM, TERMIJNOVERSCHRIJDING, ZONDER GELDIGE TITEL IN HECHTENIS

Hof 's-Hertogenbosch, 9 juni 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:2073.

[Uitspraak](#)

Trefwoorden: artikelen 5 en 6 EVRM, niet-betekening verstekmededeling, zonder geldige titel in hechtenis

Het hof verklaart bewezen dat verdachte opzettelijk onvolledig belastingaangifte heeft gedaan. De verdediging heeft betoogd dat er sprake is van schending van de artikelen 5 en 6 EVRM en dat dit gevolgen dient te hebben voor de op te leggen straf. Het hof oordeelt inderdaad dat er sprake is van een schending van de artikelen 5 en 6 EVRM. Verdachte is in 2009 in eerste aanleg veroordeeld bij verstek, maar is pas toen hij op 27 oktober 2014 in hechtenis werd genomen op de hoogte gekomen van dit veroordelende vonnis. Verdachte heeft vervolgens tijdig beroep ingesteld. Het hof stelt vast dat uit de stukken op geen enkele wijze blijkt dat het openbaar ministerie een poging heeft ondernomen om in de periode van ruim 5 jaar na het vonnis van april 2009, het vonnis aan verdachte uit te reiken. Het hof acht dit kwalijk, te meer omdat uit de stukken blijkt dat het adres van de verdachte in het buitenland bij justitie bekend was en ook in Nederland adressen bekend waren via welke de verdachte zou kunnen worden bereikt. Desondanks heeft het openbaar ministerie nagelaten te trachten de mededeling uitspraak aan verdachte uit te reiken. Dit levert naar het oordeel van het hof een schending op van artikel 6 EVRM.

Uit de processtukken volgt dat de verdachte in detentie heeft gezeten van 27 oktober 2014 tot en met 4 februari 2015 op grond van een vonnis waarvan men abusievelijk had aangenomen dat het onherroepelijk was. Gelet op de toelichting van de advocaat-generaal is het hof van oordeel dat hier sprake is van een grove schending van de belangen van de verdachte. De verdachte is zonder geldige titel in hechtenis gezet en heeft ten onrechte 100 dagen vastgezeten. Alles overziende acht het hof het raadzaam te bepalen dat in verband met voornoemde schendingen van het EVRM de verdachte geen straf of maatregel zal worden opgelegd.

HANDVEST GRONDRECHTEN EU: TOEPASSELIJKHEID BIJ STRAFRECHTELIJKE ONTNEMING KIESRECHT EUROPEES PARLEMENT

Conclusie A-G Cruz Villalón van 4 juni 2015, C-650/13

[Conclusie](#)

Trefwoorden: ontneming kiesrecht Europees Parlement, automatische en bijkomende straf, bevoegdheid Hof van Justitie, toepasselijkheid Handvest, artikelen 39 en 49 Handvest, artikel 223 lid 1 VWEU.

De Fransman Delvigne is in 1988 onherroepelijk veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf wegens moord. Het destijds geldende Franse recht voorzag voor bepaalde categorieën veroordelingen, waaronder die van Delvigne, in een automatische bijkomende straf van permanente ontneming van het kiesrecht. Met ingang van 1 maart 1994 is het oude strafwetboek ingetrokken, waarmee tevens het automatische en onbepaalde karakter van ontneming van het kiesrecht is afgeschaft. De ontneming van het kiesrecht van Delvigne blijft echter van kracht ten gevolge van de uitsluiting van de terugwerkende kracht van de nieuwe, mildere wet. Bij een latere wetwijziging is de mogelijkheid ingevoerd om de rechter gehele of gedeeltelijke opheffing van de bijkomende straf te verzoeken. Delvigne is in rechte opgekomen tegen zijn schrapping uit het kiezersregister. Het *Tribunal d'instance de Bordeaux* stelt de volgende twee prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie: 1) verzet artikel 49 lid 1 Hv zich tegen de uitsluiting van de terugwerkende kracht van de mildere wet van 1994 en 2) verzet artikel 39 Hv zich tegen de ontneming van zijn kiesrecht? Artikel 51 lid 1 Hv bepaalt dat Handvest van toepassing is op de lidstaten uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen. Bij de beoordeling of daarvan sprake is, speelt het arrest [Åkerberg Fransson](#) een essentiële rol. Het arrest *Åkerberg Fransson*

betrof, kort gezegd, een situatie waarin een lidstaat de noodzakelijke wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen moest treffen om uitvoering te geven aan een door het Unierecht opgelegde verplichting, zodat sprake was van het ten uitvoer brengen van Unierecht.

De Franse wetwijziging valt te kwalificeren als een *reformatio in mitius* als bedoeld in artikel 49 lid 1 Hv. Uit de rechtspraak van het Hof valt volgens de Advocaat-Generaal echter zonder meer af te leiden dat de strafrechtelijke veroordeling niet heeft plaatsgevonden ten uitvoer van het Unierecht. Anders dan in *Åkerberg Fransson* is geen sprake van bepalingen van Unierecht waarop de sanctiebevoegdheid van de lidstaat zou kunnen berusten en die deze sanctiebevoegdheid in werking zouden kunnen stellen. De uitoefening van de sanctiebevoegdheid heeft integendeel plaatsgevonden op een gebied dat absoluut niet tot de bevoegdheid van de Unie behoort, namelijk in het kader van de bestraffing van het misdrijf moord. Het gaat hier derhalve niet om recht van de Unie waarvan kan worden gesteld dat de strafsancie ter uitvoering daarvan is vastgesteld. Dat toepassing van de *lex mitius* gevolgen zou hebben voor de uitoefening van zijn kiesrecht, doet hier niet aan af. Het begrip ‘ten uitvoer brengen’ vereist een zekere mate van verband dat verder gaat dan het dicht bij elkaar liggen van de betrokken materies of de indirecte invloed van de ene materie op de andere.

Het verlies van het kiesrecht als zodanig ten gevolge van Franse wetgeving heeft tevens tot gevolg dat Delvigne het kiesrecht voor het Europees Parlement verliest als bedoeld in artikel 39 Hv. Volgens de Advocaat-Generaal bestaat er op dit punt wel een duidelijke samenhang tussen de bestreden nationale regeling en het Unierecht. Dit verband resulteert met name uit het feit dat in het primaire recht een bevoegdheid is opgenomen voor de vaststelling van de nodige bepalingen voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement volgens een in alle lidstaten eenvormige procedure of volgens de beginselen die alle lidstaten gemeen hebben (artikel 223, lid 1, VWEU). De Nieuwetgever heeft dus krachtens het VWEU een bepaalde bevoegdheid die maakt dat het Handvest van toepassing is. Het feit dat de beoogde procedure nog niet is vastgesteld, doet hier niet aan af. Het artikel geeft uitdrukking aan de wil van de primaire wetgever om van de verkiezing van de leden van het Europees Parlement een situatie te maken die door het Unierecht wordt beheerst in de zin van het arrest *Åkerberg Fransson*.

Gelet op artikel 52 lid 1 Hv dat de mogelijkheid van beperkingen op grondrechten regelt, de grote diversiteit tussen de lidstaten op het punt van ontneming van het kiesrecht en de rechtspraak van het EHRM met betrekking tot artikel 3 van Protocol nr. 1 EVRM, verzet artikel 39 Hv zich volgens de Advocaat-Generaal niet tegen de Franse regeling, mits deze niet voorziet in een algemene, onbepaalde en automatische ontneming zonder een voldoende haalbare mogelijkheid van herziening. Een en ander staat ter beoordeling van de nationale rechter.

KORTE SIGNALERINGEN

Nieuwsbericht, ‘EHRM: onaangekondigde bedrijfsinspectie,’ Website *Bijzonder strafrecht*, 27/05/2015.

[Nieuwsbericht](#)

Trefwoorden: EHRM, artikel 8 EVRM, bedrijfsinspectie, rechterlijke controle achteraf.

Brief van de Minister van Veiligheid en Justitie, ‘Laatste ontwikkelingen inzake het Europees Openbaar Ministerie en de geannoteerde agenda voor de JBZ-raad van 15-16 juni 2015,’ Website *Tweede Kamer*, 09/06/2015.

[Brief](#)

Trefwoorden: Europees Openbaar Ministerie, JBZ-raad, ontwerpverordening.

Artikel, M. Groenouwe, ‘Overheden in het strafrecht: over de houdbaarheid van immuniteit,’ *Blog van het Utrecht Centre for Accountability and Liability Law*, 02/06/2015.

[Artikel](#)

Trefwoorden: strafrechtelijke aansprakelijkheid overheden, wetsvoorstel 30 538, EHRM rechtspraak

Essay, M. de Werd, ‘Dynamics at play in the EU preliminary ruling procedure,’ *Maastricht Journal of European and Comparative Law 1* (2015).

[Essay](#)

Trefwoorden: (misbruik van de) prejudiciële procedure, moeilijkheden nationale rechters EU-recht

Annotatie, E. van Sliedregt, ‘Uitlevering – het vertrouwensbeginsel, legaliteit en dubbele strafbaarheid,’ *Ars Aequi* 2015/495.

[Annotatie](#)

Trefwoorden: uitlevering, vertrouwensbeginsel, legaliteit, dubbele strafbaarheid, internationale misdrijven

Prejudiciële vragen, C-237/15 PPU (Lanigan), Website *Ministerie van Buitenlandse Zaken*, juni 2015.

[Bericht](#)

Trefwoorden: Europees Aanhoudingsbevel, overlevering tussen Europese lidstaten, gevolgen overschrijding beslistermijnen artikel 17 Kaderbesluit 2002/584/JBZ.

Prejudiciële vragen, C-182/15 (Petruhin), Website Ministerie van Buitenlandse Zaken, juni 2015.

[Bericht](#)

Trefwoorden: uitlevering (aan een niet Europese lidstaat), gelijke behandeling (nationaliteit), artikel 19 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikelen 18 en 21 VWEU

Nieuwsbericht, 'Europees Openbaar Ministerie stap dichterbij', Europa Nu, 15/06/2015.

[Nieuwsbericht](#)

Trefwoorden: Europees Openbaar Ministerie, eerste akkoord over opzet organisatie

Artikel, W.E.C.A. Valkenburg & A.A. Feenstra, 'Fiscaal strafrecht', Delikt en Delinkwent, 04/06/2015.

[Artikel](#)

Trefwoorden: samenloop fiscale procedures en strafrechtelijke procedures, scheiding boekhoudkundige plicht en belastingfraude, uni via-beginsel, artikel 4 Zevende Protocol

Artikel, J.S. Nan, 'De betekenis van artikel 7, eerste lid EVRM voor het Nederlandse sanctierecht', Sancties, 2015/20 (afl. 3), 21/05/2015.

[Artikel](#)

Trefwoorden: legaliteitsbeginsel, (eisen uit) artikel 7 lid 1 EVRM, Nederlandse rechtspraak, 'penalty', verschil strafoplegging en de tenuitvoerlegging, Wetsvoorstel langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding, vrijheidsbeperking

Artikel, M. de Werd, 'Renegotiating EU accession to the ECHR: new perspectives and better chances', Europeancourts.blogspot.nl, 29/06/2015

[Artikel](#)

Trefwoorden: toetreding EU tot het EHRM, perspectief nationale rechters, beginsel van wederzijds vertrouwen, effectieve toepassing EU-recht

Kamerstukken, Wetvoorstel tot implementatie van richtlijn 2012/29/EU tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, Overheid.nl, 05-06/2015

[Kamerstukken](#)

Trefwoorden: minimumnormen slachtoffers misdrijven, wetsvoorstel, advies OM, advies Raad voor de Rechtspraak, nader rapport